

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 192/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Kompišovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 8 C 111/2006 z 9. mája 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 77/2014 z 27. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Kompišovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, ktorú ústavný súd podľa obsahu kvalifikoval ako sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C 111/2006 z 9. mája 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 77/2014 z 27. januára 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ na seba v roku 2002 prevzal záväzok ručiteľa, ktorým ručil za záväzok dlžníka [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dlžník“) vzniknutý na základe zmluvy o úvere, ktorú dlžník uzavrel s obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na skutočnosť, že dlžník svoje povinnosti vyplývajúce mu z úverového vzťahu riadne a včas neplnil, bol sťažovateľ nútený zaplatiť 4 500 €. Časť tejto regresnej pohľadávky voči dlžníkovi si sťažovateľ uplatnil v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 20 C 217/2005 a časť v konaní vedenom týmto súdom pod sp. zn. 31 Ro 368/2006. Keďže dlžník svoju povinnosťou vrátiť sťažovateľovi zvyšnú časť regresnej pohľadávky nesplnil a zbavil sa svojho majetku predajom bytu, ktorého bol spoluvlastníkom, podal sťažovateľ na okresnom súde 23. februára 2006 odporovaciu žalobu o neúčinnosť právneho úkonu [kúpnej zmluvy č. V-8433/05 z 13. decembra 2005 uzavretej medzi dlžníkom a jeho manželkou ako bezpodielovými spoluvlastníkmi bytu (predávajúcimi) a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ako kupujúcimi)] podľa § 42a Občianskeho zákonníka alternatívne o neplatnosť tohto právneho úkonu.

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľa o určenie, že kúpna zmluva č. V-8433/05 z 13. decembra 2005 je neplatná, resp. alternatívne neúčinná, zamietnutá. Okresný súd zároveň napadnutým rozsudkom rozhodol o náhrade trov konania. O odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu rozhodol napadnutým rozsudkom krajský súd tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu v zamietajúcom výroku potvrdil, vo výroku o náhrade trov konania zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že „... dňa 09. 05. 2012 žalovaný [REDAKOVANÉ] informoval súd, že bol právoplatne odsúdený pre spáchanie trestného činu znevýhodňovania veriteľa. Napriek tomu Okresný súd Bratislava II (porušovateľ) žalobu

██████████ dňa 09. 05. 2012 zamietol. V protiklade s § 118 a § 100 OSP (v znení účinnom od 15. 10. 2008, podľa novely OSP: zák. č. 384/2008 Z. z.) prvostupňový súd sporové strany neinformoval o sporných bodoch v dokazovaní a ďalšom smerovaní dokazovania v predmetnom spore, najmä vo vzťahu k tomu, ako sa na základe tvrdených a preukazovaných skutočností súdu javí právne posúdenie veci. Teda počas konania súd neuviedol účastníkom, ako sa na základe doteraz tvrdených a preukazovaných skutočností súdu javí právne posúdenie veci. Prvostupňový súd sa nevyvaroval vydaniu tzv. šokujúceho rozhodnutia. V tejto hrubej procesnej chybe, nezákonnosti dosahujúcej až intenzitu porušenia ústavnosti, pokračoval Krajský súd v Bratislave, keď vydal rozsudok č. 3 Co 77/2014 z 27. 01. 2016.“.

Sťažovateľ tvrdí, že v jeho veci bolo nevyhnutné pridržiavať sa záverov vyslovených v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 269/2011 z 23. novembra 2011 o viazanosti všeobecného súdu v občianskom súdnom konaní rozsudkom vydaným v trestnom konaní. Podľa sťažovateľa „Ignorovanie zistení a výsledkov trestného stíhania ██████████ v konaní pred Okresným súdom Bratislava II a v konaní pred Krajským súdom v Bratislave treba považovať za osobitne kritické, per se netolerovateľné v právnom štáte.“.

Sťažovateľ namieta, že „Protiústavným postupom porušovateľa Okresného súdu Bratislava II a porušovateľa Krajského súdu v Bratislave došlo a dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci v spravodlivom súdnom konaní.“.

Sťažnosť bola 30. mája 2016, 8. augusta 2016, 20. septembra 2016 a 7. októbra 2016 doplnená podaniami, prílohami ktorých boli DVD nosiče s „relevantnými dokladmi k ústavnej sťažnosti“, prípisom Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. Kc 92/16/1100-9 z 18. júla 2016 o vybavení podnetu sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu a nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 269/2011 z 23. novembra 2011.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp.zn.: 8 C 111/2006 a Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod č. 3 Co 77/2014 porušili právo [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala v spravodlivom procese, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 3 Co 77/2014 zo dňa 27. 01. 2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. [REDAKOVANÉ]... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.250,- €... ktoré je povinný zaplatiť Okresný súd Bratislava II a vo výške 2.250,- €... ktoré je povinný zaplatiť Krajský súd v Bratislave, každý povinný súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v danom prípade navyše zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti. Z petitu, resp. návrhu na rozhodnutie vyplýva, že sa ním sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva, „*aby sa jeho vec prerokovala v spravodlivom procese, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky*“. Obsahovými súčasťami základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy je právo účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a právo na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Právo na „*prerokovanie veci v spravodlivom procese*“, ktorého sa zjavne v konaní o sťažnosti sťažovateľ domáha, je obsahom základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti s prihliadnutím na obsah sťažnosti, z ktorej zjavne vyplýva snaha sťažovateľa domáhať sa ochrany základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd ustálil, že predmetom konania o sťažnosti je namietané porušenie označeného základného práva, ku ktorému malo dôjsť napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv

a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ namieta ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý sa neriadil závermi obsiahnutými v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 269/2011 z 23. novembra 2011 a neprihliadal na „*právoplatne odsúdenie dlžníka pre spáchanie trestného činu znevýhodňovania veriteľa*“, čím malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Prihliadajúc na námietku sťažovateľa, ktorou spochybňuje ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd zdôrazňuje, že vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu,

ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutiami všeobecných súdov sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne konformného výkladu interpretovanej platnej a účinnej právnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

S prihliadnutím na ustálenú judikatúru ústavného súdu vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a zásady z tejto judikatúry vyplývajúce ústavný súd následne podrobil napadnutý rozsudok krajského súdu ústavnému prieskumu.

Z príloh priložených k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní pred všeobecnými súdmi pôvodne domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy č. V-8433/05 z 13. decembra 2005) a následne v dôsledku zmeny petitu alternatívne aj jeho neplatnosti s poukazom na nedostatok náležitostí prejavu a vôle tohto právneho úkonu. Dôsledkom odporovateľnosti právnych úkonov v súlade s § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka je na rozdiel od neplatnosti právneho úkonu, ktorá vzniká buď zo zákona, alebo tým, že sa neplatnosti dovoľá oprávnený subjekt, a ktorá pôsobí voči všetkým, strata účinnosti právneho úkonu na základe právoplatného rozhodnutia súdu len vo vzťahu k veriteľovi, ktorý právnomu úkonu úspešne odporoval. Z uvedeného tiež vyplýva, že neplatnému právnomu úkonu nemožno s úspechom odporovať, pretože z neho žiadne právne účinky nenastali, a preto má neplatnosť právneho úkonu prednosť pred jeho odporovateľnosťou. Vzhľadom na uvedené sa všeobecné súdy konajúce vo veci sťažovateľa v prvom rade vysporiadávali s argumentáciou, ktorou sťažovateľ spochybňoval (ne)platnosť právneho úkonu, pričom v tejto súvislosti krajský súd v napadnutom rozsudku najmä uviedol:

„Súd prvého stupňa zo záverov vykonaného dokazovania správne vyhodnotil, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 13. 12. 2005 medzi odporcami 1/ a 2/ ako kupujúcimi

a odporcami 3/ a 4/ ako predávajúcimi nie je postihnutá žiadnou takou vadou, ktorá by mohla vyvolať neplatnosť právneho úkonu. Námietky navrhovateľa aj odvolací súd vyhodnotil ako právne nedôvodné a vychádzajúc z prezentácie ich vzájomných súvislostí ako umelo vykonštruované, vznesené len za účelom dosiahnutia následkov vzniknutých z neplatnosti zmluvy v prípade, ak navrhovateľ nebude úspešný v pôvodne žalovanom nároku na vyslovenie právnej neúčinnosti odporovaného právneho úkonu. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že žiadna z obligatórnych náležitostí právneho úkonu (subjekt, vôľa, prejav, pomer vôle a prejavu, predmet) nebola postihnutá takými vadami, ktoré by mohli spôsobiť neplatnosť kúpnej zmluvy, uzatvorenej medzi odporcami 1/, 2/ a 3/, 4/. Ak navrhovateľ namietal absenciu vôle na strane predávajúcich, tak odvolací súd vyslovuje, že všetci odporcovia 1/ až 4/ zhodne pred súdom prvého stupňa potvrdili, že uzatvorenie kúpnej zmluvy bolo výrazom ich slobodnej vôle; na uvedenom nič nemôže zmeniť ani pohnútka, ktorá odporcov 3/ a 4/ viedla k predaju nehnuteľnosti, a ktorá bola výsledkom ich snahy vyrovnat' dlžoby odporcu 3/. V konaní nebol preukázaný ani žiadny nátlak veriteľov na uzatvorenie kúpnej zmluvy (nie na úhradu dlhov), ktorý by mal za následok absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Odporcovia 3/ a 4/ uvedeným spôsobom len riešili aktuálnu platobnú neschopnosť, ktorá im bránila splniť svoje finančné záväzky voči tretím osobám. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že ani navrhovateľom tvrdená skutočnosť, že odporkyňa 4/ nebola vnútorne stotožnená s týmto postupom, by nemala vplyv na splnenie podmienky prejavu skutočnej a vážnej vôle vedúcej k podpisu napádanej kúpnej zmluvy, pre posúdenie platnosti ktorej je tiež irelevantné, či sa zmluvné strany stretli ešte pred podpisom zmluvy alebo až pri jej podpise. Neplatnosť kúpnej zmluvy nemôže vyvolať ani zrejma nesprávnosť v písomnom vyhotovení zmluvy, keď v čl. I. ods. 1 zmluvy sa uvádza, že prevádzaný byt majú predávajúci v bezpodielovom spoluvlastníctve a v čl. VII. ods. 3 zmluvy bol nesprávne použitý pojem podielové spoluvlastníctvo, či skutočnosť, že časť kúpnej ceny prevzala ešte pred podpisom kúpnej zmluvy na základe splnomocnenia [REDAKOVANÉ] za účelom vyplatenia podlžností predávajúcich brániacich prevodu bytu, čo sa v zmluve výslovne neuvádza. Neplatnosť zmluvy nemôže spôsobiť ani vyhlásenie predávajúcich v zmluve, že ich právo nakladať s nehnuteľnosťou nie je ničím obmedzené, nakoľko len samotná existencia dlhu voči navrhovateľovi, resp. ústny príslub dlžníka, že nebude predávať svoj majetok, nemôžu obmedziť vlastnícke právo predávajúcich

k nehnuteľnosti. Bezvýznamné sú aj drobné nejasnosti v tom, ktoré dlhy viaznuce na nehnuteľnosti boli uhradené [REDACTED] (sprostredkovateľkou predaja nehnuteľnosti), a ktoré odporkyňou 4/, a to vzhľadom na viacero dlhov odporcov 3/ a 4/ a dlhší časový odstup od uzatvárania napadnutej kúpnej zmluvy. Rovnako nemôže obstať ani tvrdenie navrhovateľa o neplatnosti zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi, nakoľko finančná hotovosť vyplatená odporcom 3/ a 4/ za prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti aj po uhradení záväzkov iným veriteľom, bola preukázateľne postačujúca na úhradu dlhu, ktorý mal odporca 3/ voči navrhovateľovi, a teda na základe uvedenej zmluvy nemohlo dôjsť k ukráteniu peňažnej pohľadávky navrhovateľa. Ďalšími námietkami navrhovateľa (ako splnomocnenie [REDACTED] k vyplateniu dlhov predávajúcich, aj napriek všeobecnej zmluvnej formulácii, že predávajúci neudelili žiadne splnomocnenie ani mandát žiadnej osobe k nakladaniu s právami k nehnuteľnosti alebo súvisiaci právami, podpis zmluvy zmluvnými stranami vzhľadom na súčasnú nemožnosť vypátrať pobyt odporcu 3/ a iné) sa odvolací súd vzhľadom na ich zrejmu nedôvodnosť nezaoberal. S navrhovateľom sa dovolací súd stotožnil v jedinej námietke, že na posúdenie platnosti kúpnej zmluvy nemá žiaden vplyv skutočnosť, že príslušná správa katastra (v súčasnosti okresný úrad, katastrálny odbor) na základe tejto zmluvy zapísala vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.“

V ďalšej časti napadnutého rozsudku krajský súd posudzoval námietky sťažovateľa týkajúce sa odporovateľnosti právneho úkonu a vo vzťahu k nim predovšetkým uviedol:

„Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa sa správne vysporiadal s otázkou vecnej legitímácie účastníkov konania, ktorá je u navrhovateľa odvodená od jeho splatnej peňažnej pohľadávky voči odporcom 3/ a 4/ existujúcej ešte pred podpisom napadnutej kúpnej zmluvy, ktorá bola priznaná rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo dňa 13. 12. 2005, č. k. 20C/217/2005-66 vo výške 598,75 Eur (18.038,- Sk) s príslušenstvom a platobným rozkazom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 31Ro/368/2006 vo výške 3.496,28 Eur (105.329,- Sk) s príslušenstvom. Správne boli označení aj odporcovia 1/ a 2/, ako osoby, ktoré mali mať z odporovaného právneho úkonu prospech. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že navrhovateľ podal odporovaciu žalobu v prekluzívnej trojročnej lehote, pri existencii vymáhateľnej pohľadávky

navrhovateľa voči dlžníkom (odporcom 3/ a 4/), ktorí boli pasívne legitimovaní len v časti o určenie neplatnosti právneho úkonu. Pohľadávka navrhovateľa vyplývajúca z jeho ručiteľského záväzku vznikla ešte pred podpisom odporovaného právneho úkonu, teda dotknutej kúpnej zmluvy, a následne bola priznaná právoplatnými a vykonateľnými súdnymi rozhodnutiami, na podklade ktorých došlo k jej exekučnému vymáhaniu. Dôvodnosť žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu však, ako správne uviedol súd prvého stupňa, vylučuje absencia ukračovacieho právneho úkonu, ktorý by vyvolal kvalifikované zmenšenie majetku dlžníkov a vedomosť odporcov 1/ a 2/ o úmysle dlžníkov ukrátiť veriteľa. Preukázanie týchto podmienok v spore zaťažovalo navrhovateľa.

Ukrátením veriteľa sa rozumie kvalifikované zmenšenie dlžníkovho majetku, ktoré nestačí na uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Jeho dôvodom je najčastejšie prevedenie majetku dlžníka tretej osobe bez zodpovedajúcej náhrady (protiplnenia). Pokiaľ by za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty bola poskytnutá obvyklá cena, alebo inak poskytnutá primeraná (rovnocenná) náhrada, nemôže dôjsť ku skráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky. K skráteniu veriteľa podľa ustálenej súdnej praxe nemôže dôjsť ani v prípade, ak je za účelom uspokojenia veriteľovej pohľadávky preukázateľne možné použiť iný majetok dlžníka.

Z výpovede odporcov 1/ až 4/, svedkyne [REDACTED], ako aj zo samotnej kúpnej zmluvy vyplynulo, že finančná hotovosť, ktorú získali odporcovia 3/ a 4/ po vyplatení tiarch viaznucich na prevádzanej nehnuteľnosti v sume 22.571,86 Eur (680.000,- Sk) pre každého, v danom čase niekoľkonásobne prevyšovala výšku navrhovateľovej pohľadávky (3.556,03 Eur). Táto skutočnosť je rozhodujúcou a vylučujúcou príčinnú súvislosť medzi uzatvorením odporovaného právneho úkonu a nemožnosťou uspokojiť splatnú pohľadávku navrhovateľa. Odporcovia 3/ a 4/ uzatvorením kúpnej zmluvy len zmenili nehnuteľný majetok na peňažné prostriedky, získanie ktorých im umožňovalo okrem dlhov viažucich sa k nehnuteľnosti, uhradiť aj pohľadávku navrhovateľa. Na uvedenom nemôže nič zmeniť ani to, že odporcovia 3/ a 4/ peňažné prostriedky získané odporovaným právnym úkonom použili inak, ako na zaplatenie všetkých svojich dlhov, ktoré boli dôvodom predaja ich bytu, vrátane dlhu voči navrhovateľovi. Takéto ich konanie nemôže bez splnenia všetkých zákonných podmienok daných pre vznik neúčinnosti právneho úkonu zaťažiť odporcov 1/ a 2/, ktorí navyše (ako sa v konaní preukázalo) o existencii navrhovateľovej pohľadávky a

úmysle odporcu 3/ ukrátiť svojho veriteľa nemali vedomosť. Aj z výpovede svedkyne ■■■ je zrejmé, že jej úlohou ako realitnej maklérky bolo zo zálohy na kúpnu cenu vyplatiť dlhy predávajúcich, znemožňujúce im predaj dotknutej nehnuteľnosti, čo odvolací súd nepovažuje za neobvyklý postup pri predaji nehnuteľnosti zafaženej farchami. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že odporcovia 1/ a 2/ kupovali spornú nehnuteľnosť v dobrej viere, že po vyrovnaní finančných záväzkov predávajúcich (o ktorých mali vedomosť), nadobudnú do svojho vlastníctva prevádzanú nehnuteľnosť. Odvolací súd dodáva, že povinnosťou navrhovateľa je úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa a vedomosť druhej zmluvnej strany o tomto úmysle nielen tvrdiť, ale ho aj preukázať a navrhovateľ neprodukoval žiaden taký dôkaz, ktorým by uvedené vyvrátil a ktorým by preukázal splnenie tejto podmienky odporovacej žaloby. Svoju argumentáciu založil len na hypotetických a nepodložených tvrdeniach. Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani právoplatné odsúdenie odporcu 3/ v skrátanom trestnom konaní, na ktoré poukazoval navrhovateľ v odvolaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v merite veci ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

S prihliadnutím na citované relevantné časti napadnutého rozsudku krajského súdu je ústavný súd toho názoru, že krajský súd sa s námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní (o neplatnosť právneho úkonu alternatívne neúčinnosť právneho úkonu) dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorý stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Sťažovateľ osobitne zdôrazňuje, že úlohou všeobecných súdov bolo vo veci aplikovať právne závery, ku ktorým dospel ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 269/2011 z 23. novembra 2011 o viazanosti všeobecného súdu v občianskom súdnom konaní rozsudkom vydaným v trestnom konaní. Ignorovanie zistení a výsledkov trestného stíhania dlžníka je podľa sťažovateľa potrebné považovať za „netolerovateľné v právnom štáte“.

Ústavný súd považuje túto námietku sťažovateľa za nedôvodnú a nespôsobilú vyvolať účinky ústavnej neudržateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu. V označenom náleze ústavný súd zdôraznil, že ústavne súladný výklad § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v časti „... *súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin*“ vyžaduje, aby všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní o náhrade škody boli viazané odsudzujúcim rozsudkom vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia odsúdeného a všeobecným súdom boli zistené, to platí aj o zistení vzniku škody u poškodeného sťažovateľa v dôsledku protiprávneho konania odsúdeného. Podstatným pre uplatnenie tohto záveru je, že zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu sa zhodujú s okolnosťami relevantnými, resp. podstatnými pre rozhodnutie v občianskoprávnom konaní. Táto podmienka však v prípade sťažovateľa nie je splnená. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6 T 88/2010 z 18. marca 2011 bol dlžník uznaný za vinného zo spáchania trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a ods. 1 Trestného zákona platného a účinného do 31. decembra 2005 (zákona č. 140/1961 Zb.), a to na tom skutkovom základe, že pri vyplácaní splatných pohľadávok uspokojil iných veriteľov s vedomím, že v dôsledku toho nebude schopný plniť záväzok voči sťažovateľovi. Zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa sa teda nezhodujú s okolnosťami podstatnými pre rozhodnutie v konaní o neplatnosť alternatívne o neúčinnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy č. V-8433/05 z 13. decembra 2005), keďže sa týkajú skutočností, ktoré nastali až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorej neúčinnosti, resp. neplatnosti sa sťažovateľ v občiansko-právnom konaní domáhal. Z uvedených dôvodov námietka sťažovateľa o viazanosti všeobecného súdu konajúceho v jeho veci rozhodnutím v trestnom konaní podľa názoru ústavného súdu neobstojí.

Záver všeobecných súdov o tom, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania splnenia dvoch podstatných podmienok určenia neúčinnosti právneho úkonu, a síce preukázania ukracovacieho právneho úkonu, ktorý by vyvolal kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka a vedomosť kupujúcich o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska udržateľný a neodporuje účelu

ani zmyslu vo veci aplikovaných právnych noriem. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a ktoré nemožno považovať za arbitrárne či neodôvodnené (podobne aj m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04). Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva a za uvedenej situácie nemá ani dôvod zasiahnuť do právneho záveru krajského súdu.

Ústavný súd nezistil, že by napadnutý rozsudok krajského súdu vykazoval z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by zakladali dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2017